

MENSENRECHTEN WANDELROUTE AMNESTY ALKMAAR



Behalve Stolpersteine en het standbeeld van Truus Wijsmuller-Meijer zijn er in de stad nauwelijks plekken aan te wijzen die direct aan een kwalijk verleden rond mensenrechten herinneren. Dit komt onder andere omdat de mensenrechten pas in 1948 als laatste werden toegevoegd aan het veel oudere humanitair oorlogsrecht. Voor die tijd werd er anders tegen mensenrechten aangekeken. Denk daarbij aan de verering van vele historische “helden” uit bijvoorbeeld de Gouden Eeuw of de geloofsvervolgingen, vrijheid van onderwijs of het slavernijverleden. Ondanks dat moest de gemeente Alkmaar nog in 2021 diep door het stof door een uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens, vanwege verboden onderscheid op grond van geslacht.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**



Deze wandelroute (3,1 km) is ontworpen

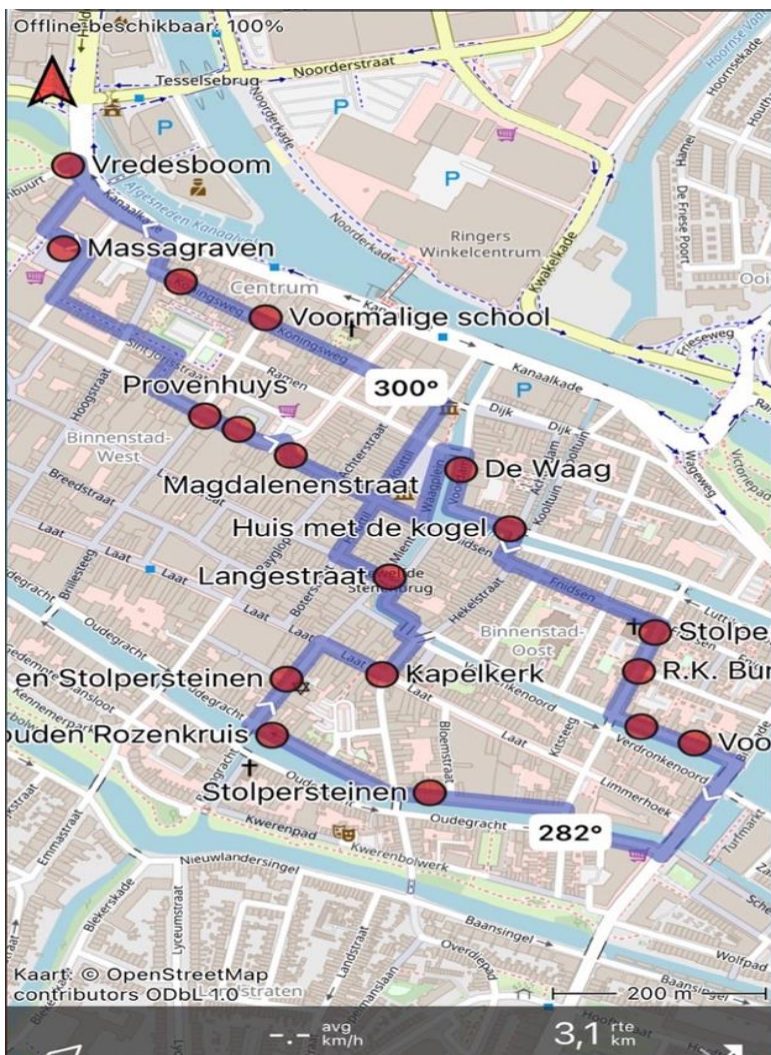
ter gelegenheid van het

50-jarig bestaan

van Amnesty Alkmaar in 2022

Het GPX-bestand (voor het gebruik op een
mobieltje) van deze wandeling is te vinden op de
website <https://alkmaar.amnesty.nl/>

MENSENRECHTEN WANDELROUTE AMNESTY ALKMAAR



AMNESTY
INTERNATIONAL



MENSENRECHTEN WANDELROUTE AMNESTY ALKMAAR



Onze wandeling begint op de **Paardenmarkt**, de bakermat van de stad waar zich rond het jaar 900 boeren vestigden. Deze boeren waren echter niet vrij in hun doen en laten. Het waren lijfeigenen van Dirk I Graaf van Holland, die het gebied later 'cadeau' zou doen aan de parochie Heiloo.

Vanaf hier lopen we rechts de **Sint Sebastiaanstraat** in, direct daarna slaan we linksaf de **Museumstraat** in die voorbij de **Doelenstraat** overgaat in de **Sint Jorisstraat**. Je loopt nu langs het **Doelenveld** (links). In de Noordhoek van het **Doelenveld** zie je een mooi historisch gebouw, de Sint Sebastiaandoelen (nu restaurant Lindetuin). Daar zetelde het gilde van de schutterij en het Doelenveld was hun oefenplaats.



Recht op bescherming en veiligheid.





We lopen door tot de **Schutterspassage** die we rechtsaf ingaan en lopen door tot de **Gedempte Nieuwesloot**, die we linksaf ingaan. Na zo'n 35 meter zien we links het Hof van Sonoy; Diederick van Sonoy, gouverneur van het Noorderkwartier, vestigde zich hier in 1572 en leidde later het ontzet van Alkmaar (okt. 1573).

Op de plaats van het huidige Hof van Sonoy lag vroeger het Witte Hof of Sint Maria Magdalena Klooster. Het klooster kwam in 1572 in handen van de stad en het hof werd toen gebruikt om stedelingen onder te brengen die dakloos waren geworden, omdat hun huizen waren gesloopt voor de aanleg van de nieuwe stadsverdediging.

We lopen door tot het **Hofplein**, wat ooit deel was van het Hof van Sonoy.

Recht op huisvesting





We blijven recht doorlopen en gaan de **Magdalenenstraat** in, die we uitlopen tot de **Mient**. Magdalenen verwijst naar Maria Magdalena, de belangrijkste apostel van Jezus. Zij staat nu voor de positie van de vrouw na 2000 jaar Christendom, die is nog altijd onder druk staat.

*Het recht op gelijke behandeling van
mannen en vrouwen*



Voor de ophaalbrug slaan we linksaf en lopen langs het **Waagplein** tot de **Marktstraat** en gaan rechtsaf de ophaalbrug, de **Schapenbrug** over.

De Waag was ooit een kapel van het naastgelegen H. Geestgasthuis. In dit gasthuis konden arme reizigers gedurende drie dagen en nachten gratis onderdak krijgen; ook werden er zieken verpleegd door monniken of nonnen.

Het recht dat er voor je gezorgd wordt.



Ga over de ophaalbrug weer rechtsaf de **Voordam** op die linksaf overgaat in de **Zijdam**. We lopen door tot de **Appelbrug**. Ga op de brug staan. Kijk even achterom en dan zie je een in de volksmond obscuur straatje, de **Achterdam**. Sinds 1973 de “heetste straat van Alkmaar”, vanwege de raamprostitutie door voornamelijk Oost-Europese vrouwen. Dit laatste baarde het bestuur van de stad grote zorgen vanwege de vrees voor vrouwenhandel. Gelukkig is dat ondertussen gereguleerd.

*Recht op onaantastbaarheid van het
lichaam.*



Op de brug zien we voor ons het huis met de Kogel. De kogel sloeg daar, tijdens het Spaanse beleg in 1573 in de gevel. Tijdens de belegering van Alkmaar was je nergens veilig voor de Spaanse troepen. Hierna lopen we rechtdoor door de **Appelsteeg** naar het **Fnidsen**.

Het **Fnidsen** gaan we linksaf in en lopen door tot nr. 35-39. Daar bevindt zich de ingang van de daar gevestigde Remonstrantse kerk, die eind 1600 een schuilkerk was. Dit vanwege het verbod op andere kerken dan de gereformeerde staatskerk. De gereformeerden verboden andersgelovigen om zicht- dan wel en hoorbaar (klokkengelui) uiting te geven aan hun geloof, waarmee de vrijheid van godsdienst geweld werd aangedaan. Al dacht men daar toen anders over.

Recht op godsdienstvrijheid.



We lopen verder naar de **Sint Annastraat**.

In de **Sint Annastraat** gaan we rechtsaf; op nr. 17 woonden ooit Jacob en Rebecca, zij zijn vermoord in Sobibor in mei 1943. Ter nagedachtenis zijn er voor het huis twee herdenkingsstenen gelegd. Op nr. 33, woonde Bloeme Botterman-Vreeland. Haar leven eindigde in Auschwitz, in 1943.

Recht op leven en te leven in vrijheid en veiligheid.



Hierna doorlopen tot het **Verdrunkenoord**.

Bij het **Verdrunkenoord** gaan we nog voor de brug linksaf en lopen door tot de **Bierkade**. Nu kom je langs een voormalig bejaardenhuis op nr. 28. En op nr. 12 vind je het voormalige weeshuis.

*Recht op voorziening in geval van
ouderdom.*

*Recht op bescherming van kinderen
zonder gezin.*



Bij de **Bierkade** aangekomen slaan we rechtsaf en gaan de brug over waar we vanzelf de **Limmerhoek**, rechts, langslopen om zo op **Korte Vondelstraat** aan te komen die we doorlopen tot de **Oudegracht**.

De **Oudegracht** gaan we rechtsaf in en lopen door tot de **Werfbrug**.

Ga nu rechtsaf de **Werfbrug** over om linksaf de **Oudegracht** te vervolgen.

Voor nr. 50 treffen we opnieuw twee herdenkingsstenen aan, voor Leentje de Jong-van Dal en haar zoon Simon. Leentje werd omgebracht in Auschwitz in 1943, haar zoon Simon volgt haar in 1944.

Recht op leven en te leven in vrijheid en veiligheid.



Op nr. 114 treffen we de Internationale School van het Gouden Rozenkruis. Rozenkruisers gaan ervan uit dat het innerlijke leven meer is dan gedachten en gevoelens. Het Rozenkruis gaat uit van het bestaan van twee natuurorden. 1: de wereld waarin wij leven, de noodorde en het doorgangshuis die onderhevig is aan de kringloop van geboren worden, leven en sterven en weer geboren worden. 2: de oorspronkelijke goddelijke natuur.

Recht op een mening en op vrijheid van een vreedzame vereniging.



Aan de overkant op nr. 187 zie je de Lutherse Kerk. Het gebouw mocht van buiten niet het aanzicht hebben van een kerk en werd daarom een schuilkerk. Het kreeg het aanzicht van een pakhuis. Dit vanwege het verbod op andere kerken dan de gereformeerde staatskerk.

Recht op godsdienstvrijheid.



We lopen nu de **Oudegracht** verder af tot de **Hofstraat**. De **Hofstraat** gaan we rechtsaf in. Op nr. 15 vinden we de Joodse Beeth David Synagoge, de enige in Alkmaar. Binnen staan in een glazen plaat de namen van alle 147 Joodse Alkmaarders gegraveerd, die in de 2e wereldoorlog zijn vermoord. We lopen door tot de **Laat**. Onderweg zie je overigens meerdere Stolpersteine in de stoep.

Recht op leven in vrijheid en veiligheid.



Bij de **Laat** aangekomen slaan we rechtsaf en lopen door tot de **Kapelsteeg**, waar we linksaf slaan tot we links de **Kapelsteeg** ingaan.

De **Kapelkerk** is een van de twee middeleeuwse kerken in de binnenstad.

Recht op godsdienstvrijheid.



We lopen door tot de **Platte Stenenbrug**, die gaan we over waarna we linksaf een stukje **Verdronkenoord** volgen, beter bekend als de **Visbanken**.

Kort daarna slaan we rechtsaf en staan dan op de **Gewelfde Stenenbrug** boven de **Mient**. Hier lopen we tegen het standbeeld van Truus Wijsmuller-Meijer aan. "Tante" Truus staat symbool voor kinderrechten en is tijdens WO2 een verzets-heldin, zonder daar zelf slachtoffer van te zijn geworden.

Het beeld zelf staat overigens op een bijzondere plek. In de late middeleeuwen stond hier een ton die ze kaak noemde. Later werd hier een schandpaal bijgezet. Je werd hier aan de Kaak gesteld, je motieven van je handelen beoordeeld; het beeld van Truus staat juist daarom op een prima plek.

*Recht op bescherming tegen
oorlogsgeweld.*



We lopen hierna de **Langestraat** in. Gezien het grote aantal statige huizen (stadskasteeltjes) die er in dit deel van de stad staan, woonden hier vooral welgestelde Alkmaarders, die er tot begin twintigste eeuw personeel op na hielden. Vooral vrouwelijke dienstbodes, die weinig aanzien genoten. Ze werkten hard, tegen een laag loon en hadden nauwelijks rechten. Daar zou eind 19^e eeuw de Alkmaarse Grietje Speur een einde aan gaan maken. In 1902 richtte zij daartoe de Arbeidsbeurs voor Vrouwen op. Het eerste (vrouwen) arbeidsbureau in Nederland.

Het recht op gelijke behandeling van mannen en vrouwen.



Na een kort stukje **Langestraat** slaan we rechts de **Houttil** in.

We lopen de hele **Houttil** door langs het **Waagplein** links, daarna passeren we links de **Marktstraat** en lopen door tot de **Koningsstraat**, die we linksaf ingaan.

De **Koningsstraat** eindigt bij de **Gedempte Nieuwesloot** die we oversteken en zo de **Koningsweg** in lopen.

Op nr. 49 zie je een voormalige school, nu verbouwd tot appartementen.

Recht op onderwijs.



Op nr. 70 vind je het Provenhuis van Helena van Oosthoorn.

In 1694 stichtte de kinderloze Helena van Oosthoorn dit hofje van liefdadigheid voor enkele oude vrouwen. Naast vrije bewoning kregen de dames 50 gulden, verdeeld in vier termijnen en 1400 turven per jaar. Chocolate en koek op oudejaarsavond waren via het testament gegarandeerd.

Op nr. 83 aan de overkant is het Hofje van Bijlevelt.

*Recht op voorziening in geval van
ouderdom.*

De **Koningsweg** eindigt bij de **Paardenmarkt** links, maar we lopen rechts de **Minderbroedersstraat** in tot de **Kanaalkade** waar we direct linksaf gaan.

De **Kanaalkade** volgen we, waarbij we eerst links de **Paternosterstraat** passeren en even daarna, eveneens links, de **Molenbuurt**. Hier eindigt onze route op het 'park' het **Bolwerk**, het **Munnikenbolwerk**. Hier staat sedert 16 maart 2022 een bijzondere boom afkomstig uit de Hortus Alkmaar. Om precies te zijn, dit boompje is een zaailing van een boom die de atoomaanval op Hiroshima in 1945 overleefde. De zaailing daarvan werd opgekweekt in Hortus Alkmaar. De Hortus zag de boom graag geplant op een zichtbare plek. Op deze locatie kunnen veel inwoners bij het zien van de boom zich realiseren hoe belangrijk vrede, veiligheid en verdraagzaamheid zijn. De boom staat daarvoor symbool. Sinds 2018 is Alkmaar een Vredesgemeente en is de burgemeester van Alkmaar 'Mayor for Peace' (burgemeester voor vrede) en maakt daardoor ook deel uit van het wereldwijde netwerk van burgemeesters die zich inzetten om nucleaire ontwapening te stimuleren. Als gezegd is het vredesboompje het officiële einde van de wandelroute. We begonnen echter op de **Paardenmarkt**, waar naar we via de eerder gepasseerde **Paternosterstraat** teruglopen en die we rechtsaf ingaan en doorlopen tot de **Paardenmarkt**.

Recht op leven, vrijheid en wellicht in de toekomst het recht op vrede.



MENSENRECHTEN WANDELROUTE AMNESTY ALKMAAR

Wij hopen dat u een inspirerende wandeling door
Alkmaar heeft gehad.

Vriendelijke groet,
Werkgroep Amnesty International Alkmaar

Mocht u een vrijwillige bijdrage willen doen aan

Amnesty dan kunt u dit doen op:

NL75 TRIO 0197 6876 95

Tnv: Amnesty 452 Alkmaar

Mededeling: mensenrechtenwandeling

Of scan deze QR code met uw telefoon.



**MENSEN
VERSCHILLEN**

RECHTEN NIET

Loesje

Postbus 1045
6800 GA Arnhem
www.loesje.nl